

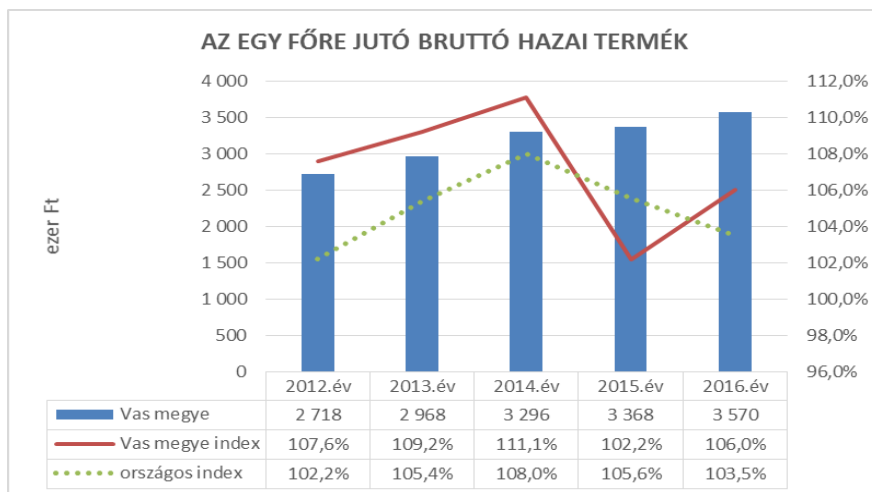

VAS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

**A MUNKAERŐ-PIACI HELYZET ÉS A
KÖZFOGLALKOZTATÁS TAPASZTALATAI
VAS MEGYÉBEN
2017.ÉV**

A GAZDASÁGI FOLYAMATOK ALAKULÁSA*

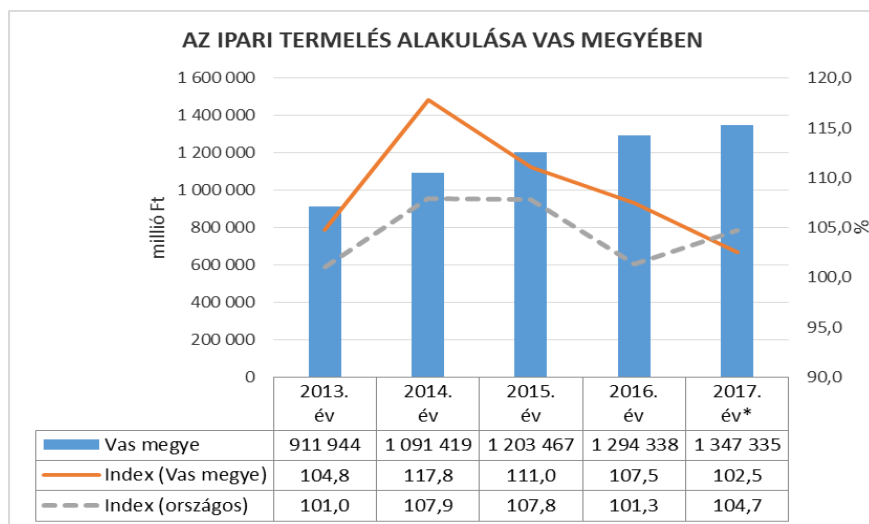
A megye gazdaságának a teljesítménye növekedési pályán halad. A 2015. évi kisebb mértékű bővülést követően 2016. évben 6%-kal növekedett az egy főre jutó bruttó hazai termék, amely meghaladta az országos emelkedés ütemét. (Az egy főre jutó bruttó hazai termék nagyságrendjére vonatkozóan 2016. évig állnak rendelkezésre KSH adatok. 2016. évi adat előzetes.)

Az 1 főre jutó GDP értéke tekintetében az iparnak kiemelkedő szerepe volt: a megyében az ipar GDP-ből való részesedése meghaladja a 40%-ot, szemben az országos kevesebb, mint 30%-kal.

A gazdasági fejlődés meghatározó eleme jelenleg is a - külföldi működő tőkét leginkább vonzani képes - gépipar, aminek következtében országosan Vas megyében az egyik legnagyobb az ágazat termelése.

Az ipar teljesítménye elsősorban az erőteljes exportorientációnak köszönhető, amely napjainkban a megyébe települt külföldi vállalkozások mellett, részben a hazai cégeket is jellemzi.

Forrás: KSH

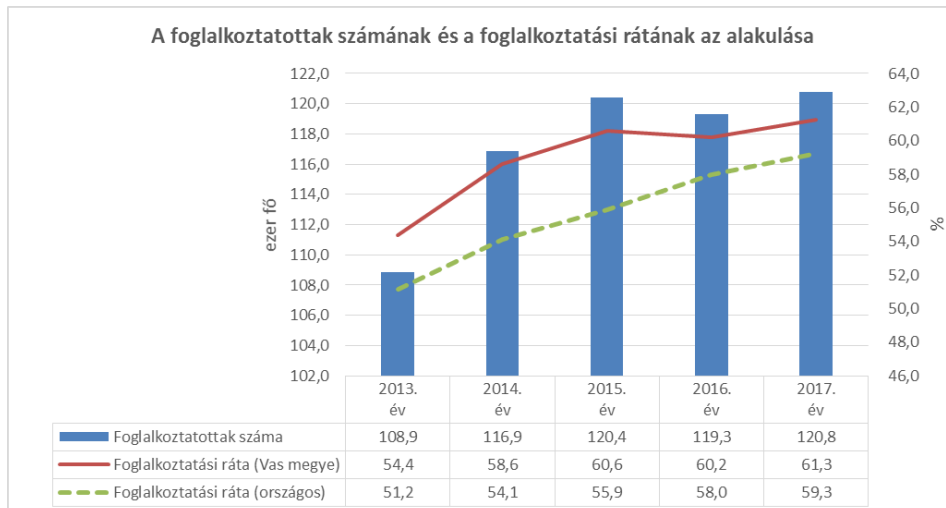
Az elmúlt években az ipar kibocsátása - változó ütemben - minden évben bővült a termelési érték. 2017. évi előzetes adatok alapján az előállított termelési érték 2,5%-os növekedési üteme elmaradt az országos átlagtól (4,7%), melyben jelentős szerepet játszott a járműgyártás mérséklődő kibocsátása. A megyei ipar jelentőségét továbbra is jól mutatja az egy lakosra jutó termelési érték (3984 ezer Ft) nagyságrendje, amely 1,8-szerese az országos átlagnak és a megyék között a negyedik legmagasabb.

A vas megyei építőipari vállalkozások az előzetes adatok alapján 2017. évben 29,7%-kal több értéket állítottak elő, mint az elmúlt év azonos időszakában, amelynek oka, hogy a 2016. évi megtorpanást követően ismét lendületet kaptak a vasútépítési projektek. A növekedés üteme 2,7%-ponttal meghaladta az országost.

2017-ben élénkült a megyében a beruházási aktivitás. A megyei székhelyű, legalább öt alkalmazottal rendelkező gazdasági szervezetek, 21,7%-kal többet fordítottak beruházásokra, mint az elmúlt évben. Az egy lakosra jutó beruházás értéke azonban nem éri el az országos átlagot, a területi sorban a 7. legmagasabb.

A megye gazdaságának szerkezete visszatükröződik a foglalkoztatási struktúrában: magas, tartósan 40% fölötti az iparban alkalmazottak aránya. Vas megye az ország egyik legiparosodottabb térségének számít, az ipar szerepe a foglalkoztatásban mintegy 15%-ponttal magasabb, mint az országos átlag.

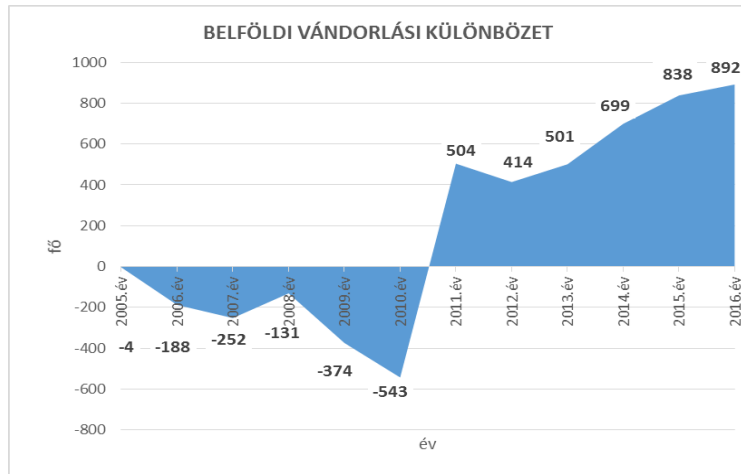
A piaci folyamatok és a foglalkoztatáspolitikai intézkedések együttes hatásaként a megye munkaerő-piacán 2017. évben is kedvező folyamatok zajlottak. A KSH felmérése szerint a 15-74 éves népességnek 62,4%-a volt jelen a munkaerő-piacon foglalkoztatottként vagy munkanélküliként, amely 0,7%-ponttal magasabb az országosnál. Tovább javult az aktívak összetétele: a foglalkoztatottak száma nőtt, a munkanélkülieké pedig jelentősen csökkent, így a foglalkoztatási ráta 61,3%-ra emelkedett, 2%-ponttal meghaladva az országos átlagot. A kiemelkedő foglalkoztatási mutatók alacsony munkanélküliséggel párosulnak (1,9%) a KSH felmérése alapján.

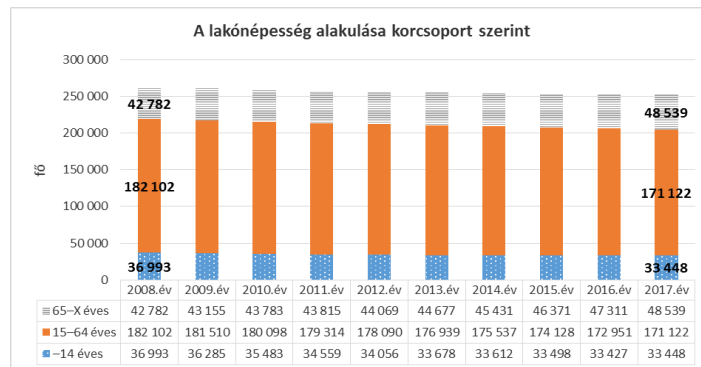
A BEJELENTETT MUNKAERŐ-IGÉNYEK ALAKULÁSA

A gazdaság szinte minden szegmensét kisebb-nagyobb mértékben érintő munkaerő-hiány tovább fokozódott, a foglalkoztatók új toborzási eszközöket alkalmaznak, és a megye földrajzi fekvése is befolyásoló tényező a munkaerőhiány alakulásában.

Az országon belüli vándorlás szempontjából 2011. évtől többen érkeznek a megyébe (átmenetileg vagy véglegesen), mint ahányan elköltöznek innen. Ez a tendencia az utóbbi években fokozódott, ugyanakkor az osztrák határ közelsége jelentős elszívó hatással bír a munkaerő tekintetében.

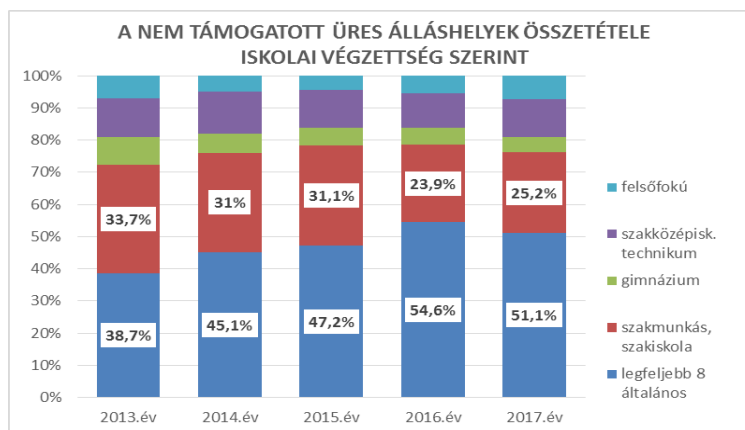

A munkaerő-ellátottság vonatkozásában a tényadatok nem túl kedvezőek. A népesség száma évről-évre csökken, ezen belül fogy a munkavállalási korú népesség és ennél is erőteljesebben csökken a munkaerő utánpótlást jelentő fiatalok száma, miközben az időskorúak lélekszáma számottevően bővül.

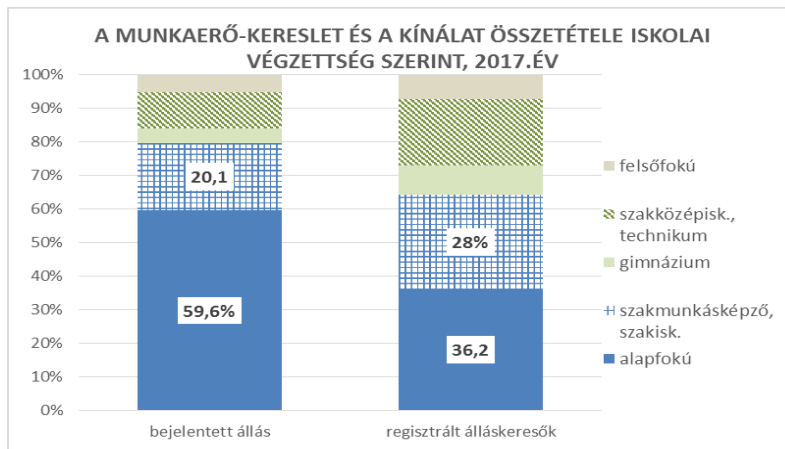

Az előzetes számítások szerint 2018-2020. években várhatóan közel 13 ezer fő kerül ki – nyugdíjba vonulás miatt – a munkaerő-piacról. Ezzel szemben évről – évre kevesebb tanuló fejezi be iskolai tanulmányait és lép ki a munkaerő-piacra munkavállalóként.

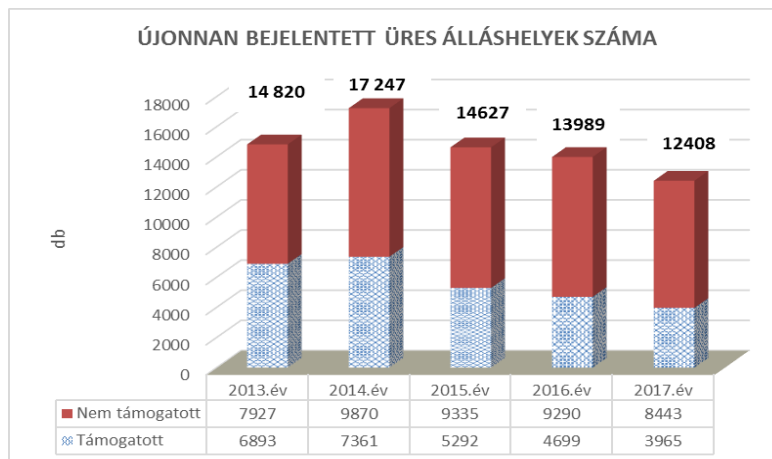
Az egyre fokozódó munkaerő-hiányból adódóan, változtak a munkáltatóknak a munkaerővel szembeni elvárásai. A korábbi években 40% alatt voltak azok a munkaerőigények, ahol legfeljebb 8 általános végzettséget vártak el a cégek és minden harmadik üres állást szakmunkással szeretnék volna betölteni. Az utóbbi években 50-55%-ra emelkedett az alapfokú iskolai végzettséghez kötött munkahely, ezzel szemben 20-25%-ra esett vissza a szakmunkás bizonyítványhoz kötött állások aránya az elsődleges munkaerő-piacon.

A teljes (támogatott és nem támogatott) munkaerő-kereslet és kínálat 2017. évi iskolai végzettség szerinti struktúráját áttekintve számottevő az eltérés a regisztrált álláskeresők és az üres álláshelyek iskolai végzettség szerinti összetételében. Kérdés, hogy az alacsony iskolai végzettséggel meghirdetett munkakörök mindegyikét képesek e legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel elvégezni.

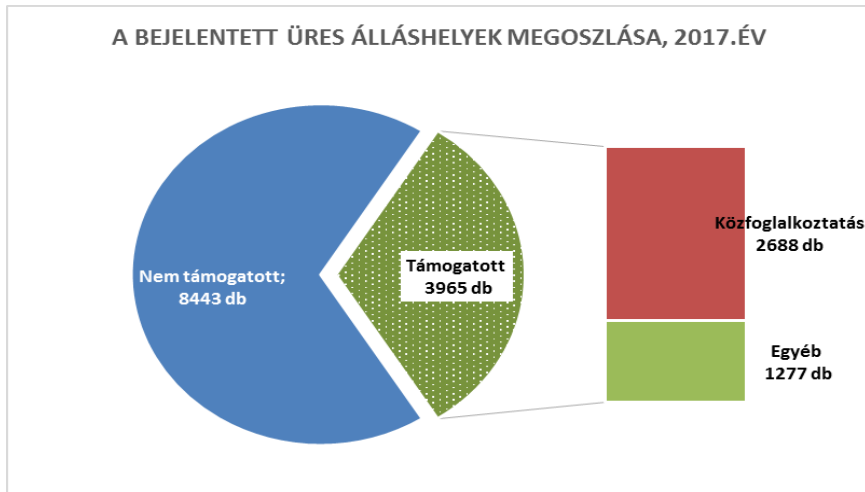

A járáások elsődleges munkaerő-piacot érintő állásfeltáró tevékenységét 2017-ben is nagyban nehezítette a jelentős erőforrásokat lekötő közfoglalkoztatási programok bonyolítása, annak ellenére, hogy a korábbiaknál kevesebben dolgoznak ebben a foglalkoztatási formában.

A támogatással kínált üres álláshelyek számának alakulását alapvetően a támogatási források volumene határozza meg. A támogatott állásbejelentések száma az elmúlt év azonos időszakos adatától 15,6%-kal elmaradt, amely nagyrészt a 2017.évi közfoglalkoztatási irányelvek megvalósításának a következménye. Az EU forrásból finanszírozott, GINOP és TOP projektek által nyújtott támogatott elhelyezkedési lehetőségek viszont bővültek 2016.évhez képest, de a közfoglalkoztatás munkaerő-igény csökkenését nem ellensúlyozták. A mérséklődés ellenére azonban továbbra is markáns maradt a közfoglalkoztatás. A bejelentett betöltetlen álláshely-struktúrában az elmúlt évekhez hasonlóan jellemző maradt a nem támogatott munkahelyek dominanciája (68%) a megye munkaerő-piacán.

A nem támogatott állások túlsúlya azonban csak megyei szinten érvényesült. Azokban a járáásokban, ahol közfoglalkoztatás súlya az átlagnál nagyobb, a támogatott állások voltak többségben, míg a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű körzetekben döntően a nem támogatott állások túlsúlya érvényesült.

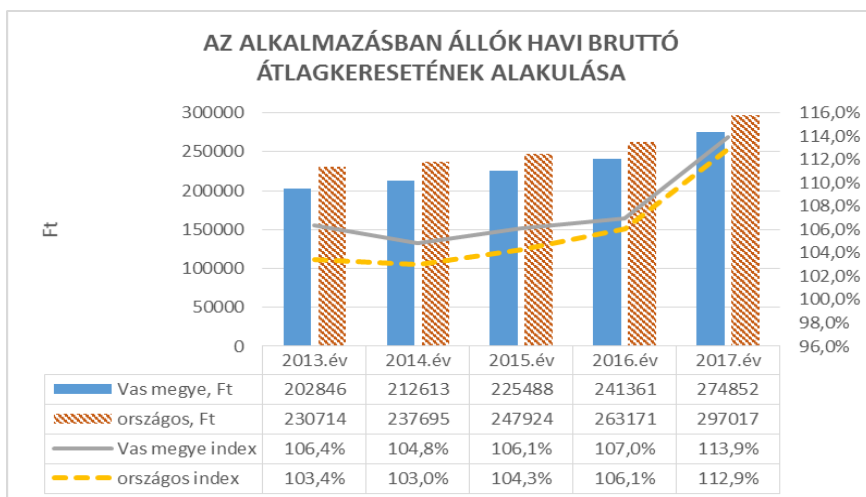

Az álláshelyek volumenét jelentősen befolyásolták a közfoglalkoztatási rendszer keretén belül megjelenő munkaerő-igények: az összes állás 21,7%-a a közfoglalkoztatás valamelyik eszközét takarta. (Egy évvel korábban 4,9%-ponttal magasabb volt ez az arány.) Ezen belül a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás volt a meghatározó (11,3%), az országos közfoglalkoztatási programok 5,3%, a kistérségi Start mintaprogramok 5,1% arányban igényelték munkaerőt. A támogatott üres állások mintegy 60%-át a közigazgatás területéről jelentették be, melyeket döntően az önkormányzatok jeleztek a közfoglalkoztatási programok munkaerő-igényéből következően.

A nyári diákmunkához kapcsolódó munkaerő-igények az állások 3,6%-át tették ki, míg az EU-s programok keretében bérköltség támogatással kínált üres munkahelyek a 6,7%-át.

Támogatás nélkül legtöbb álláskeresőt a feldolgozóipar, ezen belül főként a gépipar, az élelmiszeripar és a textilipar szándékozott felvenni, de a munkaerő-kölcsönzők is jelentős nagyságrendű munkaerő-igényt jeleztek. Ezek mellett a kereskedelem területére vártak még nagyobb számban dolgozókat.

A gazdaságban széles körben tapasztalt munkaerő-hiány a munkáltatókat a korábbiaknál is nagyobb ütemű béremelésekre ösztönözte. A munkáltatók magasabb fizetésekkel igyekeznek munkaerőhöz jutni illetve a meglévő munkaerőt megtartani. 2017-ben a bruttó átlagkereset növekedésének a mértéke mind Vas megyében, mind országosan meghaladta a 10%-ot.

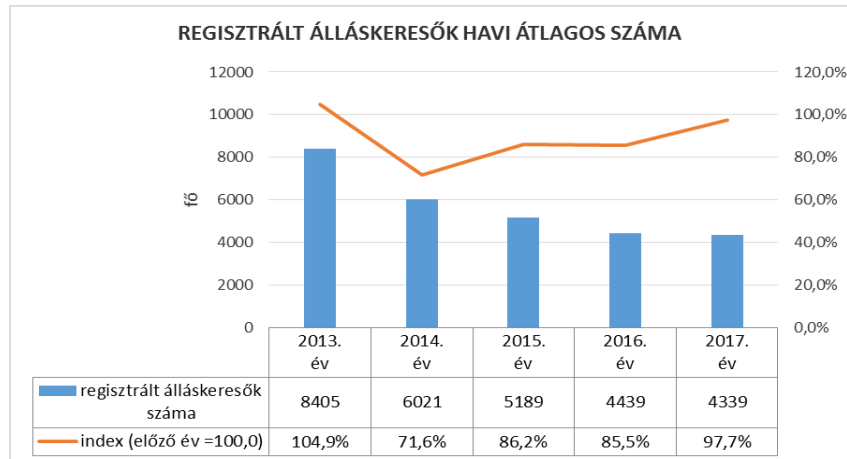

Vas megyében évek óta az országos átlagot meghaladóan nőttek az átlagkeresetek, de a dinamikusabb emelkedés ellenére sem érte el az átlagkereset mértéke az országos átlagot.

A MUNKAERŐPIACI FOLYAMATOK, JELLEMZŐK

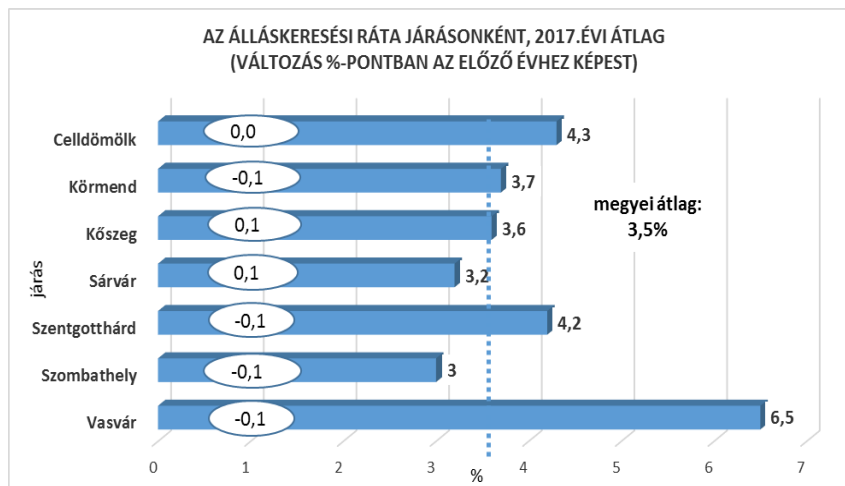
A regiszter alapú nyilvántartás szerint az álláskeresők száma az elmúlt években határozott mérséklődést mutat, a csökkenés üteme az utóbbi években mérséklődött. 2017-ben havonta átlagosan 4339 álláskereső szerepelt a nyilvántartási rendszerben, 2,3%-kal kevesebb, mint 2016-ban.

Az előző évekhez hasonlóan 2017. évben is az év harmadik hónapjában kerestek legtöbben állást, mivel befejeződtek az előző évben indított közfoglalkoztatási programok. A márciusi kiugró emelkedéstől eltekintve – jellemzően csökkenő illetve stagnáló tendencia jellemezte a nyilvántartott munkát keresők számát az év folyamán.

A nyilvántartott álláskeresők számának az alakulását az elsődleges munkaerő-piaci kereslet mellett a – a mérséklődés ellenére - a közfoglalkoztatás döntően meghatározta.

Vas megye hosszú évek óta az egyik legkedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű térség. Az álláskeresési ráta a területi rangsorban - Győr-Moson-Sopron megye és a főváros után – 2017-ben is Vas megyében volt a harmadik legalacsonyabb, amely havonta az előző évhez hasonlóan átlagosan 3,5% volt.

Megyén belül továbbra is jelentős különbségek vannak az egyes járások munkaerő-piaci helyzete között. A különbségek mérséklődtek a korábbi esztendőkhöz képest 2017-ben is a foglalkoztatáspolitikai döntések következtében, amelyek a közfoglalkoztatási programokat a hátrányosabb helyzetű térségekben nagyobb volumenben működtették.

Az elmúlt években Szentgotthárd és Vasvár térségében volt legmagasabb az álláskeresőknek a gazdaságilag aktív népességen belüli aránya. Jelenleg az előző évhez képesti javulás ellenére csak Vasvár térségében kiugró a mutató értéke.

Szombathely és Sárvár térségében volt a legkedvezőbb a munkaerő-piaci helyzet 2017-ben, de Kőszeg és Körmend vonzáskörzetében is a megyei szinthez hasonlóan alakult a mutató értéke. Az álláskeresési ráta Szentgotthárd és Celldömölk térségében 0,7-0,8%-ponttal meghaladta a megyei 3,5%-os átlagot. Vasvár járás területén a 0,1%-pontos javulás ellenére 3,0%-ponttal magasabb (közel duplája) a relatív mutató értéke a megyei rátánál.

Az álláskeresők összetételének változása a havi átlagléttség alapján

Megnevezés	2013. év	2017. év	2013. év	2017. év	Index (2013.év= 100,0)
	fő		megoszlás		
Férfi	4257	2138	50,6%	49,3%	50,2%
Nő	4148	2201	49,4%	50,7%	53,1%
Nemek összesen	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%
25 év és alatta	1596	653	19,0%	15,0%	40,9%
26 - 50 év	4632	2203	55,1%	50,8%	47,6%
50 év felett	2177	1483	25,9%	34,2%	68,1%
Korcsoport összesen	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%
alapfokú	2954	1572	35,1%	36,2%	53,2%
szakmunkásképző, szakiskola	2577	1215	30,7%	28,0%	47,1%
szakközépiskola, technikum, gimnázium	2342	1233	27,9%	28,4%	52,6%
felsőfokú	532	319	6,3%	7,3%	59,9%
Iskolai végzettség összesen	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%
Nem pályakezdő álláskereső	7376	4001	87,8%	92,2%	54,2%
Pályakezdő álláskereső	1029	338	12,2%	7,8%	32,8%
Pályakezdő - nem pályakezdő összesen	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%
<= 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	6464	3236	76,9%	74,6%	50,1%
> 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	1941	1103	23,1%	25,4%	56,8%
Folyamatos regisztráció hossza szerint összesen	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%
ellátás nélkül	4863	1844	57,9%	42,5%	37,9%
álláskeresési járadék/segély	1510	2006	18,0%	46,2%	132,8%
foglalkoztatás helyettesítő támogatás	2032	1023	24,2%	23,6%	50,3%
Ellátás szerint	8405	4339	100,0%	100,0%	51,6%

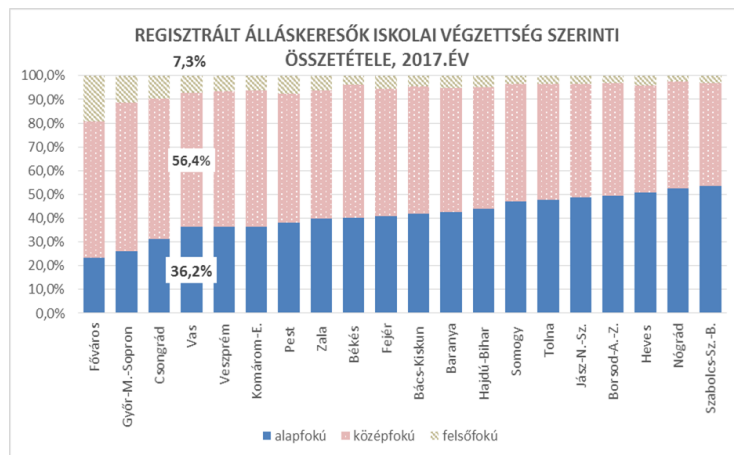
2017-ben a regisztrált álláskeresők között nagyobb arányban fordultak elő a nők. A férfiak az éven belüli szezonális foglalkoztatás hatásainak jobban ki vannak téve, mint a nők, mivel nagyobb arányban dolgoznak azokban az ágazatokban, amelyeket a szezonális erőteljesen érint. Az utóbbi években azonban a közfoglalkoztatás felülírta a korábbi évekre jellemző trendeket, mivel a közfoglalkoztatási programokban a férfiak vannak többségben.

2017-ben a regisztrált álláskeresők 15%-a volt legfeljebb 25 éves, 50,8%-a tartozott 26-50 évesek közé, az 50 évnél idősebbek aránya 34,2%. Az előző évhez képest az álláskeresők korcsoportok szerinti száma és összetétele is módosult. Legnagyobb ütemű csökkenést a fiatalok esetében mutatnak az adatok, a 26-50 éves korosztály körében a fogyás átlagot meghaladó volt, ellenben az 50 éven felülieknél a mérséklődés üteme a legkisebb volt. Az eltérő csökkenési ütem megváltoztatta az összetételt: az 50 évnél fiatalabbak aránya 8,3%-ponttal csökkent, az idősebbeké ugyanennyivel növekedett. Az idősebb korosztály regisztrált álláskeresőkön belüli aránynövekedésének az is oka lehet, hogy a nyugdíjkorhatár növekedése miatt egyre nagyobb részük kénytelen aktív maradni (akár álláskeresőként is) a munkaerő-piacon.

Az 50 év felettiek elhelyezkedési problémáit jól jelzi, hogy a körükben lényegesen magasabb a tartós álláskeresők aránya. Az összes álláskeresők 25,4%-a nem talált már egy éve munkát, az 50 év felettiek körében ez az arány 47,3% volt.

A nyilvántartásban szereplők iskolai végzettség szerinti struktúrája érdemben nem változott az elmúlt években. A korábbi évekhez hasonlóan a regisztrált álláskeresők között legtöbben (36,2%) legfeljebb 8 általános iskolával rendelkeznek. A szakmunkásképzőt, szakiskolát végzettek aránya 28% volt. Szakközépiskolába, technikumba, gimnáziumba a regisztrált álláskeresők 28,4%-a járt, a diplomások aránya 7% körül mozgott. Az utóbbiak száma csökkent legkisebb ütemben a vizsgált időszak alatt.

A regisztrált álláskeresők iskolai végzettsége – a megye lakosságának iskolázottságához hasonlóan – lényegesen kedvezőbb az országosnál. A területi sorban az alacsony iskolai végzettségű regisztrált álláskeresők aránya a negyedik legalacsonyabb (országos átlagnál alacsonyabb), a felsőfokúak aránya azonban az országos átlagot meghaladva az ötödik legmagasabb.

2017-ben havonta átlagosan 1023-an voltak jogosultak foglalkoztatás helyettesítő támogatásra. Számuk a felére csökkent a vizsgált időszakban. A jelentős fogyás oka, hogy a közfoglalkoztatási programokba bevont álláskeresők jelentős része korábban foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesült. Álláskeresési ellátásra jogosultak száma közel 1/3-dal bővült, 2017-ben havonta átlagosan 2006-an kaptak álláskeresési járadékot vagy segélyt. Az ellátatlanok száma több mint 60%-kal csökkent, amelyben az elhelyezkedési lehetőségek bővülése jelentős szerepet játszott. A különböző ütemű változások átstrukturálták a regisztrált álláskeresők ellátás szerinti összetételét: 2017-ben a regisztráltak mintegy 40%-a nem volt jogosult semmilyen ellátásra, közel 24% részesült foglalkoztatás helyettesítő támogatásban és 46%-ot tett ki az álláskeresési járadékban/segélyben részesülők aránya.

A tartósan (legalább 1 éve) álláskeresők száma jelentősen csökkent, 2017-ben havonta átlagosan 1103 álláskereső keresett már legalább 1 éve munkát. A csökkenésben nagy szerepet játszott, hogy számukra a közfoglalkoztatási programok munkalehetőséget nyújtanak.

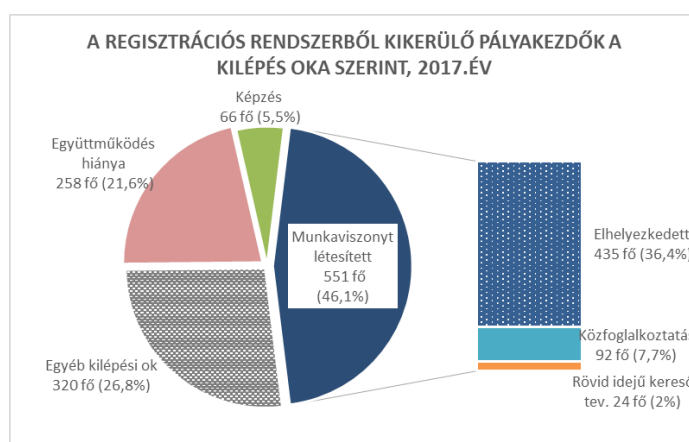
A regiszter alapú nyilvántartás szerint a pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt években határozott mérséklődést mutat. A csökkenés üteme az utóbbi években mérséklődött. 2017-ben havonta átlagosan 338 pályakezdő álláskereső szerepelt a nyilvántartási rendszerben, 6,1%-kal kevesebb, mint 2016-ban.

A pályakezdő álláskeresők létszámának alakulását a ciklikusságon túl a közfoglalkoztatási programok indulása és befejeződése is befolyásolta. A korábbi éveknél lényegesen kevesebben, de saját kérésre továbbra is előfordul pályakezdő fiataloknak közfoglalkoztatási programok keretében történő foglalkoztatása.

2017. év minden hónapjában alacsonyabban vagy az előző évi szinthez közel alakult a számuk. Az év eleji stagnálást követően márciusban 11,9%-kal nőtt a számuk a közfoglalkoztatási programok befejeződése miatt. A közfoglalkoztatási programok áprilisi indulása ismét kedvezően hatott a számuk alakulására. A nyári hónapokat emelkedő trend jellemezte, amely a tanév végével van összefüggésben. A növekedés üteme az előző évihez hasonlóan alakult. A GINOP 5.2.1 projekt által biztosított elhelyezkedési támogatással októbertől változó ütemben, de folyamatosan mérséklődött a pályakezdő álláskeresők száma.

A pályakezdő álláskereső fiatalok 30,4%-a szakközépiskolába vagy technikumba járt, 28,3%-a legfeljebb 8. általános iskolai végzettségű. Közel minden ötödik szakmunkásképzőben vagy szakiskolában szerezte a szakképzettségét, gimnáziumban 14,9% érettségizett, a diplomások aránya 9% körül alakult.

Az év során a pályakezdő fiatalok 36,4%-ának sikerült önállóan, közvetítéssel vagy támogatással állást találni, közfoglalkoztatási programokban 7,7% vállalt munkát (egy évvel korábban 11,7% volt ez az arány) munkaerő-piaciképzésekbe 5,5% kapcsolódott be. Az iskolai végzettség jelentősen befolyásolja azt, hogy a fiatal milyen módon kerül ki a nyilvántartási rendszerből. A legalább középfokú végzettséggel rendelkezők kétszer nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni, mint az alacsony iskolai végzettségűek. A közfoglalkoztatók is szívesen alkalmaznak magasabb iskolai végzettségű fiatalokat. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők hamarabb szakítják meg az együttműködést a munkaügyi szervezettel. Munkaerő-piaci képzésekbe az átlagnál kissé magasabb arányba sikerült bevonni azokat a pályakezdő fiatalokat, akik legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A regisztrációs rendszerből kikerülő pályakezdő álláskeresők megoszlása a kilépés oka szerint, 2017.év

A kilépés oka	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
	iskolai végzettség			
Elhelyezkedett	16,7%	41,4%	56,5%	36,4%
Rövid idejű kereső tevékenység	1,3%	2,5%		2,0%
Közfoglalkoztatás	13,7%	5,6%	6,5%	7,7%
Együttműködés hiánya	31,4%	19,4%	8,7%	21,6%
Egyébkülépési ok	27,4%	26,3%	27,2%	26,8%
Képzés	9,4%	4,6%	1,1%	5,5%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

A REGISZTRÁCIÓS RENDSZERBE TÖRTÉNŐ BE ÉS KILÉPÉSEK ALAKULÁSA

2017. évben 10239 belépés történt a nyilvántartási rendszerbe, 4,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A belépők közül 9044 fő (88,3%) a munkaviszonya elvesztését követően jelentkezett, közülük pályakezdőként 1195 fő regisztráltatta magát. A pályakezdők 4,8%-kal, a nem pályakezdők 4,3%-kal kevesebben léptek be a regisztrációs rendszerbe az elmúlt évinél. A belépők 14,1%-a első alkalommal regisztráltatta magát munkanélküliként, túlnyomó többségük azonban már korábban is volt álláskereső.

A be- és kiáramlás adatai Vas megyében

Megnevezés	2016. év			2017. év		
	Belépők	Kilépők	Egyenleg	Belépők	Kilépők	Egyenleg
Nem pályakezdők	9450	-9926	-476	9044	-8961	83
Pályakezdők	1255	-1309	-54	1195	-1208	-13
Összesen	10705	-11235	-530	10239	-10169	70
Belépőkből:						
- első ízben jelentkező	1271	-	-	1442	-	-
- visszalépő	9434	-	-	8797	-	-

A munkanélkülivé váltak egynegyede a feldolgozóiparban, 10%-a kereskedelemben, 6-7%-a az építőiparban illetve a vendéglátásban dolgozott korábban, további 8%-nak a munkaerő-kölcsönző cégek biztosítottak munkát.

A kilépők száma 2017-ben 9,5%-kal elmaradt az előző évitől. Legnagyobb volumenű kiáramlásra – a szezonális munkák és a közfoglalkoztatás következtében - a tavaszi és azokban a hónapokban került sor, amikor a közfoglalkoztatási programok indultak.

A kilépők 46,5 %-a önállóan, közvetítéssel vagy támogatás segítségével helyezkedtek el, amely 5,2%-ponttal magasabb, mint 2016-ban. 14,2%-ának a közfoglalkoztatási programok adtak munkalehetőséget, amely 8,3%-ponttal alacsonyabb az előző évinél. További 2,4% munkaerő-piaci képzésbe kapcsolódott be, amely 0,6%-ponttal haladja meg a tavalyi arányt.

A regisztrációs rendszerből kikerülő álláskereső megoszlása a kilépés oka szerint, 2017.év

Kilépés oka	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
	iskolai végzettség			
Önállóan	25,1%	41,4%	48,6%	36,7%
Rövid idejű kereső tevékenység	0,7%	1,2%	1,0%	1,0%
Együttműködés hiánya	20,8%	12,1%	8,4%	14,6%
Egyéb kilépési ok	19,9%	21,9%	22,3%	21,3%
Képzés	2,5%	2,6%	0,9%	2,4%
Foglalkoztatási osztályok közreműködésével helyezkedett el	30,9%	20,9%	18,8%	24,0%
<i>Ebből:</i>				
<i>Közvetítéssel elhelyezkedett</i>	3,1%	4,2%	5,5%	4,0%
<i>Támogatással elhelyezkedett</i>	4,0%	6,8%	5,9%	5,8%
<i>Közfoglalkoztatás</i>	23,8%	9,8%	7,4%	14,2%

Az iskolai végzettség növekedésével egyre nagyobb eséllyel helyezkedtek el az álláskereső az elsődleges munkaerő-piacon támogatással vagy támogatás nélkül.

Az alapfokú végzettséggel rendelkezők munkához juttatását segítik legnagyobb arányban a járási foglalkoztatási osztályok, ami főként a közfoglalkoztatási programba történő bevonást jelenti.

A munkaügyi szervezettel az együttműködés megszakítása az alacsony iskolai végzettségű álláskereső körében gyakoribb, 2017-ben minden ötödik alapfokú végzettségű álláskereső az együttműködés hiánya miatt került ki a regisztrációs rendszerből.

A HÁTRÁNYOS MUNKAERŐ-PIACI HELYZETŰ ÁLLÁSKERESŐK ELHELYEZKEDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

A gazdaság egyre nagyobb munkaerő-igénye következtében fokozott hangsúlyt kell fektetni a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű álláskeresők elhelyezésére valamint a meglévő munkaerő-tartalékok feltárására. E rétegek munkába állását segítik elő az EU forrásból finanszírozott projektek.

A 2015-ben indult **GINOP 5.2.1 „Ifjúsági Garancia”** program, célja a sem nem tanuló, sem nem dolgozó 25 év alatti fiatalok számára konkrét elhelyezkedési lehetőség ajánlása munkatapasztalat szerzésre vagy tanulásra. A projekt keretében 782 fiatal munkához jutását segítettük támogatással, illetve 361 főt vontunk be munkaerő-piaci képzésbe. Mentori szolgáltatásban 875-an részesültek.

GINOP 5.1.1-15 „Út a munkaerőpiacra” program megvalósításának időtartama 2015. október 1. – 2018. december 31. A program célja egyrészt az álláskeresők és inaktívak, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. Az elmúlt időszakban képzési támogatásban 466 fő, foglalkoztatással összefüggő támogatásban 1524 fő részesült, mentori szolgáltatást 945 fő kapott.

GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” projekt megvalósítási időszaka 2015.11.1.-2018.12.31. Projekt célja: Ösztönözze az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerő-piaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.

A projekt indulása óta 51 tanfolyamot indítottunk el, amelyen 821 fő tanult.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Programok (TOP) 2016. évben kidolgozott programtervének, költségvetésének az Irányító Hatóság által 2017. évben történt elfogadását követően vette kezdetét a projekt megvalósítási szakasza. Közvetlen célja a megyei, helyi foglalkoztatási együttműködések, paktumok képzési és foglalkoztatási programjainak támogatása, tevékenységi körük, eredményességük, hatékonyságuk növelése, a foglalkoztatás megyei, helyi szintű bővítése, az álláskeresők munkához juttatása.

A programok célcsoportja azon hátrányos helyzetű álláskeresők, akik alacsony iskolai végzettségűek, vagy 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők, vagy 50 év feletti, vagy GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, vagy tartós munkanélküliséggel veszélyeztetett legalább 3 hónapja regisztrált álláskeresők, vagy megváltozott munkaképességű személyek, vagy roma nemzetiséghez tartozó személyek. További célcsoport az inaktívak csoportja.

TOP projektekbe összesen 98 főt vontunk be 2017.évben, közülük 58 fő munkához jutását segítettük támogatással, illetve 16 főt vontunk be munkaerő-piaci képzésbe. Szolgáltatásban 98-an részesültek.

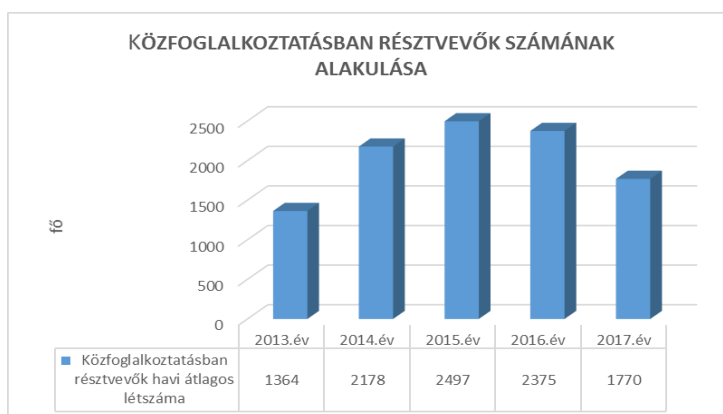
Az erőteljes munkaerő-iránti kereslet miatt fokozottan szükséges figyelni a versenyszféra és a közfoglalkoztatási igények betöltésére. A közfoglalkoztatottak számára vitathatatlan előnyt jelent, hogy a közfoglalkoztatás a lakóhelyhez közeli munkát biztosít és alacsonyabb követelményeket támaszt, a versenyszférában történő munkavállaláshoz hiányoznak a megfelelő ösztönzők és a foglalkoztatási lehetőségek is bizonytalanabbak.

A közfoglalkoztatásra szükség van, hiszen egyes rétegek elhelyezése még támogatással is problémás az elsődleges munkaerő-piacon, számukra kizárólag ez a foglalkoztatási forma jelent reális alternatívát. A közfoglalkoztatás azonban akkor tölti be legjobban az átmeneti foglalkoztatási szerepét, ha minél többen lépnek ki a nyílt munkaerő-piacra. Ehhez olyan szolgáltatásokat kell nyújtani a

közfoglalkoztatottaknak, amelyek felméri és fejleszti a készségeiket, a kompetenciáikat, ezáltal alkalmasabbá válnak a munkavállalásra, amelyet munkaerő-piaci programokkal tovább fokozhatunk.

A közfoglalkoztatottaknak az elsődleges munkaerő-piacon történő elhelyezkedésének segítésére „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” központi munkaerő-piaci program indult 2016-ban. A támogatás a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén a közfoglalkoztatott az elhelyezkedési juttatásnak megfelelő mértékű támogatásban részesül annyi időre, ameddig a közfoglalkoztatása tartott volna. Az elhelyezkedési juttatás összege megegyezik a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) havi összegével, Vas megyében 2016-ban 51 főt, 2017-ben 30 főt sikerült bevonni a programba.

2016-ban a közfoglalkoztatással kapcsolatosan szemléletváltás következett be. A kormányzati szándék szerint fel kell gyorsítani a közfoglalkoztatottaknak az elsődleges munkaerő-piacra lépését.

Az intézkedés hatására 2016-ban Vas megyében 4,9%-kal kevesebben vettek részt közfoglalkoztatásban, mint az előző évben. A 2017. évi adatoknál, a korábbiaknál lényegesen erőteljesebben, 25,4%-kal csökkent a közfoglalkoztatási programokban dolgozók száma. Az elsődleges munkaerő-piacra történő belépés esélyével elsősorban a képzetebbek tudnak élni. Az alacsony iskolai végzettség és a szakképzetlenség mellett a lakóhely is lehet közfoglalkoztatásra hajlamosító tényező, amennyiben az érintett személy távol lakik a munkahelyektől vagy a közlekedési lehetőségek nem megfelelőek. Az utóbbiak Vas megyének különösen az aprófalvas településszerkezetű térségeire érvényesek. A közfoglalkoztatás alapvetően három program keretében valósult meg:

- hosszabb időtartamú
- országos
- kistérségi startmunka mintaprogram

A közfoglalkoztatás főbb típusaiban résztvevők havi átlagos létszáma és megoszlása:

Közfoglalkoztatás típusa	2016.év		2017.év		Index (előző év = 100,0)
	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %	
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	921	38,8%	644	36,4%	69,9%
Országos közfoglalkoztatási programok	975	41,1%	712	40,2%	73,0%
Kistérségi startmunka mintaprogramok	479	20,2%	415	23,4%	86,6%
Összesen	2375	100,0%	1771	100,0%	74,6%

Az önkormányzatok által szervezett, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásnak nevezett programok célja a helyben felmerülő közfeladatokkal, a helyi közösség érdekeit szolgáló munkaerő-igényekkel kapcsolatos foglalkoztatás. 2017-ben a hosszabb időtartamú, jellemzően önkormányzati közfoglalkoztatók keretében dolgozók átlagos létszáma 30%-kal, 921 főről 644 főre esett vissza.

A program végrehajtását nehezítette, hogy 2015. közepétől előírásra került a foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülők (FHT) minél nagyobb számú bevonása a közfoglalkoztatási projektekbe, akiknek a munkaképessége valamint munkavállalási hajlandósága általában az átlagosnál alacsonyabb.

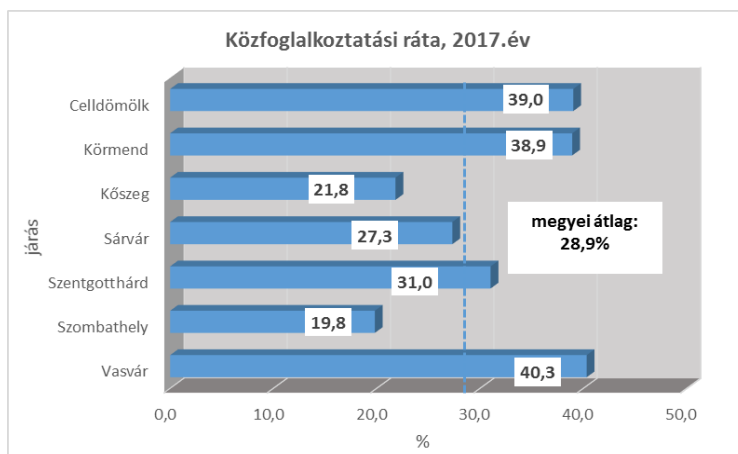
2017. évben hat szervezet bevonásával valósultak meg Vas megyében országos közfoglalkoztatási programok, amelyek március elején indultak és 2018. február végén fejeződnek be:

- a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál 722 fő támogatott foglalkoztatása valósult meg,
- a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-nél a 130 fő végzett munkát,
- a Vas Megyei Rendőr-főkapitányságnál a közfoglalkoztatás keretében 62 főnek biztosítottak munkát,
- Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságnál 38 fő közfoglalkoztatott alkalmazására került sor,
- a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságnál 36 főt foglalkoztattak a közfoglalkoztatási program keretében,
- a Körmendi Rendészeti Szakközépiskola 8 főnek adott munkát.

2015-ben a Belügyminisztérium országos hajléktalan közfoglalkoztatási mintaprogram indítását kezdeményezte, amelynek keretében Vas megyében havonta átlagosan 40 fő munkaképes állapotú hajléktalan foglalkoztatása valósult meg. A programot folyamatos mentori és szociális támogatás kísérte.

A támogatási rendszerünkben 2013-tól van jelen a kistérségi startmunka mintaprogram, amelynek kedvezményezettjei a hátrányos helyzetű, illetve a hátrányos helyzetű kistérségekben lévő települési önkormányzatok, valamint önkormányzati társulások.

A közfoglalkoztatás területileg egyenlőtlenül, döntően a kedvezőtlenebb gazdasági és munkaerő-piaci helyzetű térségekre koncentráltan valósult meg.

A közfoglalkoztatottak havi átlagos száma 2017-ben ugyan jelentősen csökkent, ennek ellenére továbbra is megközelítette az 1800 főt, ezért is fontos, hogy pontosabb képet kapjunk erről a foglalkoztatotti rétegről.

Az érintettek közül 47,7% középiskolai végzettséggel rendelkezett, további 48,4%-ának a legmagasabb iskolai végzettségét az általános iskola jelentette, a diplomások aránya mintegy 4%. A kistérségi startmunka mintaprogramokban volt az átlagosnál jóval magasabb az alapfokú iskolai végzettségűek és alacsonyabb a középfokúak aránya. Az országos programokban pedig kissé magasabb volt a középfokúak és alacsonyabb a legfeljebb 8 általánost végzettek hányada.

Megnevezés	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatási programok		Kistérségi startmunka mintaprogram		Összesen	
	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %
Iskolai végzettség								
Alapfokú	352	54,6%	266	37,3%	240	57,9%	858	48,4%
Középfokú	274	42,5%	400	56,2%	170	41,0%	844	47,7%
Felsőfokú	18	2,8%	46	6,5%	5	1,1%	69	3,9%
Összesen	644	100,0%	712	100,0%	415	100,0%	1 771	100,0%
Korcsoport								
25 év és alatta	35	5,4%	50	7,0%	17	4,2%	102	5,8%
26-50 év	345	53,6%	360	50,5%	220	53,0%	925	52,2%
50 év felett	264	41,0%	303	42,5%	178	42,8%	744	42,0%
Összesen	644	100,0%	712	100,0%	415	100,0%	1 771	100,0%

A különböző közfoglalkoztatási típusokban nincs jelentős különbség a foglalkoztatott személyek kormegoszlásában. A fiatalok aránya az országos programokban volt a legmagasabb arányú, de összességében 7% körül alakult. Az 50 évnél idősebbek aránya mindhárom foglalkoztatási típus esetén 41-43% között mozgott.

A közfoglalkoztatás tapasztalatai

1. A közfoglalkoztatók elvárják, hogy a közfoglalkoztatott személyek mindazokkal a kompetenciákkal bírjanak, mint az elsődleges munkaerőpiacon munkát vállalók. A megfogalmazott elvárásoknak azonban az emberek gyakran nem felelnek meg, így a magas elvárások többször a közfoglalkoztatotti jogviszony megszüntetéséhez vezetnek. A kieső létszám pótlása - a megye munkaerő-piaci helyzete miatt - nagy időráfordítást igényel vagy gyakran nem is sikerül.
2. A halmozottan hátrányos helyzetű - különösen az FHT-ban részesülő - álláskeresők családi, egészségügyi, mentális okokból gyakran nem motiváltak a munkavállalásra, megfelelő rehabilitáció nélkül munkára nem alkalmasak.
3. Az ügyfelek nem jogkövető magatartása nehezíti a közfoglalkoztatási programokba történő közvetítést vagy pótlást

A MUNKAERŐ-PIACI FOLYAMATOK, JELLEMZŐK 2018. ELSŐ HÓNAPJAIBAN

A regiszter alapú nyilvántartás szerint 2018. január-február hónapokban emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma, havonta átlagosan 4637-en kerestek munkát, 2,7%-kal többen, mint az elmúlt év azonos időszakában. A munkát keresők közül 330-an voltak pályakezdő fiatalok, számuk megegyezett az egy évvel korábbival.

A nyilvántartásban részesülők több mint 40%-a nem részesül semmilyen pénzbeli ellátásban, minden harmadik kapott álláskeresői járadékot/segélyt. Továbbra is 20% fölött alakul a foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülők aránya, annak ellenére, hogy a közfoglalkoztatási programokba minél nagyobb arányban igyekszünk bevonni őket. Az FHT-sok szűkülő, romló összetételű állománya azonban kevésbé teszi lehetővé az eredményorientált, értékteremtő közfoglalkoztatást.

Az álláskeresők 22,4%-a már legalább 1 éve nem dolgozott. döntően alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, szakképzetlenek és az (50 évnél) idősebb korosztályhoz tartoznak, azaz hátrányos munkaerő-piaci helyzetűek. A munkába állításuk sok esetben komplex támogatási programokkal (képzés+szolgáltatás+támogatott foglalkoztatás) lehetséges, amelyeknek az eredményes megvalósítása az átlagnál több időráfordítást igényel.

A közfoglalkoztatás jelentősége évről évre csökken a megyében, ez a mérséklődő tendencia folytatódik 2018. évben is. Vas megyébe 1468 fő foglalkoztatására van lehetőség, amely 17%-kal elmarad az elmúlt évitől. (A közfoglalkoztatási programok munkaerő-igényének a kielégítése zömében befejeződött.) A csökkenés az országos valamint az önkormányzatok által működtetett hosszabb időtartamú

közfoglalkoztatási programokat érinti. További változás az elmúlt évekhez képest, hogy a támogatások 2018. június végéig szólnak. Az alacsonyabb létszám bevonása mellett továbbra is kiemelt figyelem irányul arra, hogy a közfoglalkoztatás a leghátrányosabb helyzetű rétegek (szakképzetlen, alacsony iskolai végzettségű, tartós stb.) számára biztosítson munkalehetőséget.

A közfoglalkoztatás átmeneti jellegének az erősítése céljából a hangsúly továbbra is az elsődleges munkaerő-piacon történő munkavállalás elősegítésén van. Fokozottan szem előtt tartjuk azt is, hogy azok az álláskeresőek végezzék munkát a közfoglalkoztatási programok keretében, akiknek a versenyszféra nem kínál munkalehetőséget. Képzésekkel, szolgáltatásokkal, támogatásokkal próbáljuk segíteni a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerő-piacra történő kilépés lehetőségét. Az eredményesség érdekében a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program további elemekkel egészült ki 2017-ben. A közfoglalkoztatásból kilépők elhelyezkedési juttatást vehetnek igénybe sikeres nyílt piaci elhelyezkedés esetén, lehetőség van a foglalkoztatást biztosító munkahelyen - bérköltség támogatással – szakmai segítő, patronáló igénybevételére is, valamint munkaerő-piaci szolgáltatások kerültek biztosításra. Mindezek célja, hogy a korábban közfoglalkoztatott munkahelyi beilleszkedését, szakmai fejlődését segítsék.

A foglalkoztatáspolitikai célkitűzések megvalósítása mellett a szakmai munkánk során törekszünk a rendelkezésünkre álló, munkaerő-piaci integrációt szolgáló uniós források hatékony felhasználására.

A munkaerő-piaci intézkedéseinket döntően a GINOP és a TOP projektek határozzák meg, amelynek keretében a hátrányos helyzetű fiatalok, regisztrált álláskeresőek, közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerő-piacon történő elhelyezkedésének közvetlen illetve közvetett segítésére nyílik lehetőség. A munkánkat nehezíti, hogy folyamatosan szűkül a programokba bevonható álláskeresőek köre, amely nagyban megnehezíti a projektek hatékony megvalósítását.

ÖSSZEGRZÉS

A fentiekből látható, hogy a gazdaságban zajló folyamatok és a foglalkoztatáspolitikai intézkedések együttes eredményeként tovább javult a munkaerő-piaci helyzet a megyében. Magas maradt a népesség gazdasági aktivitása. A foglalkoztatási ráta éves szinten meghaladta a 60%-ot, amely a megyék közti sorban a harmadik legmagasabb volt. A kiemelkedő foglalkoztatási mutatók alacsony munkanélküliséggel párosultak.

Vas megye hosszú évek óta a legkedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű térségek közé tartozik. 2017-ben az álláskeresői ráta 3,5% volt, a harmadik legalacsonyabb a főváros és a megyék között.

Kevesebben regisztráltatták magukat álláskeresőként, mint az előző évben és a nyilvántartási rendszerből kilépők száma is elmaradt a 2016. évitől. A kilépők 46,5%-a munkába tudott állni az elsődleges munkaerő-piacon, 14,2%-ának a közfoglalkoztatási programok biztosítottak munkalehetőséget, 2,4%-uk munkaerő-piaci képzésbe kapcsolódott be.

A gazdaság szinte minden területét érintő munkaerőhiány az idei évben tovább fokozódott, ami a munkáltatókat a korábbiaknál is nagyobb ütemű béremelésre ösztönözte.

A Kormány célként tűzte ki a teljes foglalkoztatás elérését, segély helyett munkahely-teremtést a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatása érdekében.

Erre való tekintettel az erőteljes munkaerő-iránti kereslet mellett nagy a felelősségünk, hogy a közfoglalkoztatási programokba mennyi álláskeresőt közvetítünk. (2017-ben Vas megyében havonta átlagosan 1770-en dolgoztak e projektek keretében, 25,4%-kal kevesebben, mint egy évvel korábban.)

A közfoglalkoztatási programokra szükség van, hiszen egyes rétegek elhelyezése még a foglalkoztatásuk támogatásával is gondot okoz. Számukra kizárólag a közfoglalkoztatás jelenti a reális alternatívát a munkavégzés tekintetében. A közfoglalkoztatás akkor tölti be legjobban a szerepét, ha átmeneti és a közfoglalkoztatottak közül minél többen lépnek ki a nyílt munkaerő-piacra.

A gazdaság egyre nagyobb munkaerő-igénye következtében fokozottabb hangsúlyt kellett fektetnünk a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű álláskereső elhelyezésére, a meglévő munkaerő-tartalékok feltárására. E rétegek munkába állítása jelentős ráfordításokat igényel, amit az EU-s forrásból finanszírozott projektek hivatottak elősegíteni.

Szombathely, 2018. április 12.

Harangozóné Vigh Ilona
főosztályvezető